

molt més dubtós que fos extensible a la Bula de Calce-Baó. Però és evident que per aquest camí no arribem a la idea d'«esllavissada», ni de terres que s'eslleneguen 7), 6); i fins pel que fa al Bulès i la Bula de Calce és evident que s'hi percep, molt decisiu, el matís fluvial, lineal, més encara que el de conca o vall; rarament arriba això a coincidir amb termenals (en el 5).

Per explicar l'aplicació a la vall de la *Bula* ¿convindria admetre influència d'un *bubula* 'pasturatge de bous'? Però no cal i són molt més conciliables la idea de terres que davallen enclotant-se i la de 'vall acongestada'. Els vessants de la vall de la Bastida són els més inclinats i rostos de tots els baixos de Canigó, i el 5) prova que el nom, a aquesta vall, ja li venia des 15 de dalt de tot.

Alart tindria bones raons per veure algun nexa amb EMBULLÀ de Vfr. de Conflent (com hem vist que ho insinua a l'*InuLC*, s. v. *bula*); la definició suggerida 20 «enveloppe» no es veu clara segons els dos contextos: «3 cannas panni *burelli per ambolles*» a. 1399, i «dictos pannos lane aptatos et paratos, extimatos cum una *ambola* et expeditos de Perpignano» a. 1394, i, en canvi, sembla que hi ha relació entre els NLL *Embu-llà* i *Bula* i *Bulaco* que hi apunta de Vilafranca (en *InuLC*).

Combinant aquests tres noms, junt amb aquesta *ambolla*, es podrà postular un indoeur. AMBIBULIATO-, -ACO-, on el sentit abraçador del prefix AMBI-hauria condicionat el matís espargidor de la *bula* o *embulada*. I així la data pre-romana de AMBI-confirma el caràcter pre-romà del primitiu *BŪLA: car o de 1399 ja es pot ressentir de la neutralització o/u del ross. modern, ajudant-hi la influència de *bola/bolla* i les alternances morfològiques de tipus *embussa/embossa*). Ponsich (*Top.* 102) troba *Bullianum* a. 1009 i *Mont Boliani* 1068 com a formes antigues d'*Embulà*. Cf. el nostre article *Ambalat* (supra).

Ben estudiat, trobo que aquesta suposició és hipotètica però no arbitrària; i ens ajudarà a trobar una raonable etimologia indoeuropea del pre-romà *BŪLA on coincideix la noció de 'gola' o 'gorja' amb la de 'enfonsament' i 'fondària'.

Hi ha una arrel G^(E)L-, no general però sí molt estesa dins el vast domini indoeuropeu, amb el sentit general de 'gola', 'engolir', que, amb el canvi (tan corrent i estès) de G^h- en B-, hauria donat BUL-. La trobem molt descabdellada en grec, llatí i eslau, i probablement no estranya a l'indoïrani i a alguna part del germànic. Gr. dial. βλέθρον 'fondària', 'abisme' («βάθος, βάραθρον»), κατα-βλέθει 'es beu quelcom' («καταπίνει», Hesiquí) i molts altres mots en dialectes grecs.

El més conspicu és el ll. GŪLA 'gola', 'gargamella', que s'interpreta com el resultat de la base indoeur. G^hOLĀ; arm. *e-kul* (aorist) 'ell devora' (cf. Hübschmann, *Armen. Studien* 1, 36). Paleoslau *glŭtati*, rus *glotát* 'engolir', paleosl. *glŭtŭ* i serbocroat *gât* 'gola', paleosl. *po-glŭtati* «καταπίνει», en fi, rus *glot*, *glotok* 'glop', 60

'boci que ens empassem' amb sufix i apofonia; ll. *glutus* 'gola', 'gargamella' (amb *glutire* 'engolir'); i així mateix hom reconeix possible —jo crec probable— que d'aquí surtin el scr. *galah* 'gola, gorja', *gilāti* 'engoleix', i persa mod. *gulū* 'gola'. Veg. Pok., *IEW*, 365, especialment 365.20, 365.26 etc.; Walde-Pokorny 1, 621; Walde-Hofmann 621-3, 625-626.

El que no sembla possible és lligar la meua hipòtesi amb el cèltic, car ni aquest ni les llengües germàniques tenen aquesta arrel, sinó la seva variant no labialitzada GEL-, amb el mateix valor: irl. ant. *gelid* 'ell devora', *gelit* 'golafreria', britònic *gel* 'sangonera' (*IEW* 365.3, Walde-P. 1, 621); com és sabut G^h- dóna b- en cèltic; igualment el germànic: a-al. ant. *kela* 'barrancada', 'quilla', al. mod. *kehle*, ags. *ceol*, esc. ant. *kejalki* 'gola' etc.; en germànic hi ha alguna excepció amb G^hEL-, que sembla indicar que les dues eren variants inseparables d'una mateixa arxi-arrel: el noruec i suec *kulp* 'toll' i l'angl. *gulp* (= cat. *glop* suspecte de germanisme).

Tant se val. El pre-ross. BŪLA bé pot ser el fruit a què arribaria un dialecte indoeuropeu partint d'una base G^hLĀ com la que ha anat a parar al ll. *gula*, i algunes d'aqueixes llengües eslaves i de l'indoeuropeu oriental. Si en el ll. *gŭla* ha predominat la quantitat brevíssima del dit substrat vocàlic, en la nostra forma pre-romana, sumant-se l'apèndix μ de la labiovelar indoeuropea amb la vocal reduïda ə n'haurà resultat una ū o ʊ tancada.

En conclusió opino que *Bula* NL i el nom comú *bula* és d'origen sorotàptic. El (2), el (3), el (5) etc. es troben a una desena de k. al N. dels Banys d'Arles on s'han trobat els Ploms sorotàptics (*EntreDL* II, 142); i els altres, no gaire més enllà.

1 D'acord amb la forma d'unió dels determinatius dels NLL, amb *de*, que ha estat també la forma perenne del Rosselló. Alart (*InuLC*) cita *Bula de Terre Nera*, aa. 1281 i 1286 (s. v. *negre*), G. F. de *Bula de Terra Nera* a. 1286 (s. v. Flanzina); *Bula de Terrenera* a. 1309 (*Bu. S. Agr. PyrOr.* x, 1112; *Bula de Terrenera* a. 1435 (Alart, *Do. Ge. Hist.* 84); Ponsich, *Top.* 31, hi ategueix *Bula de Terrenera* 1303, *B. de Tarranera* 1333, *Bula de Terrenera* 1407, *B. de Terrenera* 1435. Sense *de*, només des del S. XVII, llevat de dos casos esporàdics de 1395 (*Doc. Géo. Hist.* 28) i 1553 (*InuLC*): que també podrien ser transcripció abreujada per l'arxiver modern. Fora d'això sempre *Bula*, tot sol (per excel·lència) o *Bula de Confluente*. L'ús català en tals noms ha estat sempre amb *de*: *Prats de Balaguer*, *Prats de Molló*, *Sant Martí de Canigó*, *La Tor de Querol*, *St. Llorenç de Cerdans*, *Banyuls dels Aspres*, *Sant Martí d'Albera*, *Illa de Tet* etc. (i no diguem ja, deçà de l'Albera: *Móra d'Ebre*, *Roda de Ter*, *Guils del Cantó*, *Torroella de Montgrí* etc.). El rebuig del *de* és una mania oficial i recent dels administradors francesos, que ha introduït *Prats-Balaguer*, *Corbère-les-Cabanès*, *Vernet-les-Bains*; o bé hi posa *sur*: *Arles-sur-Tech*, *Banyuls sur Mer*. ¿No trobeu, rossellonesos, que és hora de reaccionar contra aquesta imposició